

til gældende dansk ret. I overensstemmelse med hidtidig grønlandsk praksis tillægges der dog skiftemyndighederne en noget mere vidtgående beføjelse til at bestemme over efterladenskaberne end efter dansk ret. De har for det første en betydelig kontrol med boer under privat skifte, hvorfra der ikke kan ske udlodninger eller udbetalinger uden skifterettens samtykke. Hidtil har i Grønland så godt som intet skifte fundet sted uden kredsdommerens eller skifterettens (tidligere kommunerådets eller skifteudvalgets) medvirken. Dernæst skal skifteretten ved offentligt skifte, hvor der ikke er en ægtefælle blandt arvingerne, drage omsorg for, at ejendelene fordeles mellem arvingerne efter hver arvinges behov eller egnethed. Denne regel, der også bygger på gammel grønlandsk praksis, er naturlig i et land, hvor der er knaphed på nødvendige goder som bolig og husinventar og redskaber, og hvor det tillige visse steder kan være vanskeligt at realisere ejendelene.

Kapitel 4 indeholder reglerne for skifte af små boer og vil efter ministeriets opfattelse få langt den største praktiske betydning, da størsteparten af boerne vil være af beskeden værdi.

Herved sikres en fortsættelse af den hidtidige grønlandske skiftepraksis, men for så vidt angår boer, hvor der intet efterlades af værdi, og boer, hvor der er en ægtefælle blandt arvingerne, er der heller ikke tale om en principiel afvigelse fra dansk ret.

For andre små boer indeholder lovforslaget en i de særlige kulturelle forhold begrundet regel, der giver de arvinger, der boede i hus med afdøde, en fortrinsstilling. Reglen bygger på en bestemmelse i retsplejeordeningen af 1926, således som denne var blevet udformet i praksis.

Til trods for, at man har tilstræbt den størst mulige enkelhed ved udformningen af bestemmelserne i udkastet, må det erkendes, at der ved kodificeringen af dette hidtil stort set ulovbestemte område er skabt et ret kompliceret system af løsninger på de konkrete retstilfælde.

Lovforslaget blev forelagt landsrådet i dets samling i 1954, hvor man vedtog at udsætte behandlingen for nærmere at overveje det og høre befolkningens mening om det. I 1955 forelagdes det påny i landsrådet med nogle tilføjelser indeholdende regler om arveret for børn født uden for ægteskab og for adoptivbørn; disse tilføjelser er dog ikke medtaget i det foreliggende forslag, se nærmere bemærkningerne til § 1. På sin samling i 1956 har landsrådet indgående behandlet forslaget og tiltrådt det, dog med nogle mindre ændringer og tilføjelser, som ministeriet efter fornyet forelæggelse

for lovudvalget i det væsentlige har kunnet tiltræde. Udskrifter af landsrådsforhandlingerne i 1956 og beretning fra det af landsrådet nedsatte udvalg er medtaget som bilag 1 og 2 til nærværende forslag.

For så vidt landsrådet har henstillet, at der i forslaget blev optaget regler om arvingers ansvar for afdødes gæld i boer, der skiftes offentligt, samt om adgang til indkaldelse af kreditorer, har ministeriet i overensstemmelse med lovudvalgets indstilling dog ikke ment fuldt ud at kunne imødekomme landsrådets henstilling. Regler om indkaldelse af kreditorer har nær sammenhæng med de materielle regler, som måtte gælde om arvingers hæftelse for afdødes gæld og vil forudsætningsvis kunne tage stilling til dette spørgsmål. Opfattelsen i Grønland af spørgsmålet om arvingers gældshæftelse må imidlertid — bortset fra hæftelse for husbygningslån og erhvervslån fra det offentlige — antages at være ret usikker, og ministeriet har ikke på indeværende tidspunkt ment det rigtigt at tage stilling til, om arvingerne hæfter eller ikke hæfter, om de i bekræftende fald hæfter fuldt ud personligt eller kun med det modtagne, og om hæftelsen er solidarisk eller pro rata. Da man anså det for rettest at afvente en eventuel retsudvikling på dette område, havde man oprindeligt begrænset sig til at foreslå de i §§ 26 og 27 indeholdte regler, der svarer til retsplejeordeningens §§ 4-6, og hvoraf § 26, stk. 4 til arvingers og kreditorers betryggelse bestemmer, at udbetaling eller udlevering af ting ikke må finde sted selv fra privat skiftet bo uden tilfaldelse fra kredsdommeren. Ved affattelsen af bestemmelsen i § 5 om uskiftet bo er det dog forudsat, at ægtefællen kommer til at hæfte for afdødes gæld.

Da det dog i overensstemmelse med landsrådets ønske kan være rimeligt at give formelle regler om kreditorindkaldelse, navnlig for at arvingerne kan frigøre sig for et eventuelt gældsansvar, har ministeriet indsat de i § 28 indeholdte bestemmelser, der ikke bindende forudsætter regler om et eventuelt materielt ansvar i offentligt behandlede boer og dets omfang og beskaffenhed.

Det kan endelig oplyses, at kredsdommerne på landsdommerens forespørgsel har udtalt, at de i det hele fandt forslagens regler gode og i det væsentlige stemmende med, hvad der hidtil har været praktiseret. Ved behandlingen af skiftesager har retterne i de seneste år i nogen grad i mangel af tidssvarende regler støttet sig til forslaget og fundet det velegnet i praksis. I en af landsdommeren udsendt trykt cirkulæresamling er der givet vejledning om skiftesagers behandling og også her taget hensyn til arvelovsforslaget.